

דנה גלריה לאמנות

DANA ART GALLERY

קיבוץ יד מרדכי · 2010 · Kibbutz Yad Mordechai

דנה גלריה לאמנות

DANA ART GALLERY

קיבוץ יד מרדכי · 2010 · Kibbutz Yad Mordechay

אוצרת | רווית הררי

ייעוץ אמנותי | עדנה מושנזון

צילום התערוכה טבע דומם | שחר הלפרן

צילום התערוכות קרח דק וילילה לבן | עדי שמעוני

עיצוב קטלוג | סטודיו קרן וגולן

החל משנת 2008 תומך מנהל התרבות אשר במשרד התרבות והספורט בדנה גלריה לאמנות ע"ש דנה דביר ביד מרדכי. בכך הצטרפה גלריה דנה לגלריות הציבוריות המקצועיות אשר זוכות להכרת המדור לאמנות פלסטית במועצה הישראלית לתרבות ולאמנות, ובהתאם זוכה לתמיכה תקציבית שוטפת. התמיכה, אמנם צנועה, נקבעת בהתאם לקריטריונים שוויוניים המופעלים על כל הגלריות הציבוריות, הבוחנים בין השאר משתנים של איכות ומקצועיות.

המחלקה למוזיאונים ולאמנות פלסטית במשרד התרבות שמחה ללמוד שבאזור שאינו משופע בחללי אמנות, קמה גלריה לאמנות ישראלית, המקיימת פעילות אמנותית מקצועית וחושפת אמנים ישראלים צעירים וטובים. התרשמנו שמדובר בגלריה אמנם קטנה בגודלה ובהיקף פעילותה, אך בעלת נחישות ומסירות לקיים את המקום באוצרות מקצועית תוך כדי חשיפת אמנות ישראלית במיטבה ושמירה על רמה אמנותית טובה. האוצרת עדנה מושנזון, חברת המועצה לתרבות ולאמנות, מלווה את הגלריה ואת האוצרת שמונתה לעבוד בגלריה, רווית הררי.

בכך מגשימה הגלריה את זכרה של דנה, שאהבה אמנות והייתה בעלת נפש של אמן. אמה, אף היא אשת אמנות ובוגרת האקדמיה בצלאל, ביקשה להנציח את זכרה של הבת האהובה בדרך שכה אפיינה את חייה של דנה, אהבת אמנות, אהבת החיים והאדם.

לא מובנת מאליה היא הדרך בה הוקמה הגלריה. יוזמה של חברת קיבוץ אשר סחפה אחריה את חבריה לדרך, חברי קיבוץ יד מרדכי, גם כאלה שכבר אינם גרים בקיבוץ, אשר התגייסו ברוח "הבית הקיבוצי", ואיש ואישה תרמו תרומתם הכספית להקמת הגלריה ולתפעולה. הקיבוץ הסכים להסב

מבנה מאפייה ישן אשר שופץ והוסב לחלל תצוגה, ומאז הקמתו פוקדים אותו חברי הקיבוץ ואורחיהם, כמו גם תלמידי בתי הספר ביד מרדכי והסביבה, ורואים בו מקום של אמנות ישראלית.

לרחל ולבני משפחתה – תודה והערכה רבה לעבודתכם הטובה והמאומצת. אנו מקווים כי הגלריה תתחזק ותרחיב את פעילותה המבורכת, ובכך תתרום לחיזוק הדיאלוג בין חברי הקיבוץ לעולם האמנות הישראלית ותשמור בדרך היפה ביותר את זכרה של דנה.

עידית עמיחי

מנהלת המחלקה למוזיאונים ולאמנות פלסטית
משרד התרבות והספורט

דנה גלריה לאמנות

דומה שאי אפשר היה למצוא דרך נאותה יותר להנצחתה של דנה דביר ז"ל, מהקמת הגלריה הנושאת את שמה – **דנה גלריה לאמנות** – בקיבוץ יד מרדכי שבו נולדה והתחנכה, ואליו הייתה קשורה תמיד.

חייה הקצרים של דנה – 27 שנים – היו מלאים בעשייה, בלימוד, פורמאלי ובלתי פורמאלי, בנתינה ובאינטראקציה עם אנשים. מהבית שבו גדלה ינקה את אהבתה לאמנות, לתרבות ולאסתטיקה, ומנפשה האמיצה שאבה את השאיפה לחיים בעלי משמעות: בצד רכישת מקצוע – היא סיימה תואר ראשון בתקשורת – בלעה מכל טוב העולם: הרבתה לבלות ולהתרועע עם חברים, צרכה אמנות ובידור, טיילה בדרום אמריקה, גלשה על גלים בהוואי, אהבה וכאבה. כאבה לא מעט, אבל מעולם לא נתנה לכאב להכריע ולהשבית את חדוות חייה.

בדצמבר 2005, במלאות שנה למותה של דנה ממחלת הסי. אף, הכרזנו – בני משפחה, חברים ואוהבים, שהתאגדו לעמותה רשומה – על הקמת הגלריה לזכרה. במאפייה שנבנתה ב-1945 בקיבוץ הוקמה הגלריה, ששימרה את מאפייני המבנה האדריכליים הצנועים, תוך התאמתו לייעודו. באפריל 2007 נפתחה הגלריה, ומראשיתה הצדיקה את הציפיות שתלינו בה: לשמש חלל ובמה לאמנים צעירים בראשית דרכם, אך גם לצעירים פחות ומוכרים.

בארבע שנות פעילותה הוצגו בגלריה 22 תערוכות – קבוצתיות, אישיות ותערוכות נושא – בהשתתפות עשרות אמנים, מהארץ ומחו"ל, תוך הקפדה על רמה אמנותית בלתי מתפשרת, ועם זאת, מתוך פתיחות לכל מעשה אמנותי ראוי ואיכותי. במהלך ארבע השנים ביקרו בגלריה אלפי אנשים, מקרוב ומרחוק, נחשפו ליצירות מכל תחומי האמנות הפלסטית, וביטאו את הערכתם הרבה לרמתה ולהתנהלותה המקצועית. על אלה ראויים לתודות אין ספור חברי עמותת הגלריה המסורים, שבלי כל ניסיון קודם או הכשרה כלשהי, לקחו על עצמם, בהתנדבות, את משימת ניהולה השוטף. גם בשנים הבאות תמשיך הגלריה להתנהל במקצועיות ובנאמנות לקו האמנותי שאימצה לעצמה, ובעיקר – תמשיך להוות מזכרת ראויה לאישיותה ולחייה של דנה.

דצמבר 2010

עמותת **דנה גלריה לאמנות** מבקשת להודות לכל הגורמים שנתמנו להקמת הגלריה ונוטלים חלק בתפעולה: המחלקה למוזיאונים ולאמנות פלסטית במשרד התרבות והספורט, קיבוץ יד מרדכי ומוסדותיו, עידית ויובל אלמוג, קרן ועופר בר, האדריכל דודי דרורי, האוצר דורון פולק, וחבריה ובני משפחתה של דנה.

טבע דומם

STILL LIFE

מרץ 2010

March 2010

אוסף העבודות בתערוכה, היוצרות ייצוגים של טבע באמצעות חומרים מלאכותיים, מטעין את המושג ***טבע דומם***, השגור כל כך בתולדות האמנות, במשמעויות שונות ממשמעותו המקורית כז'אנר ציור, ומעניק לו צביון מקומי אירוני. החומרים הפשוטים והיומיומיים, רובם חומרים תעשייתיים וסינטטיים – נייר, אלומיניום, קלקר, פלסטיק, צמיגים ישנים ועוד – מתחפשים לנופים רבי הוד או לדימויי טבע מרהיבים, תוך שהם חושפים במבט שני את מקורותיה המתעתעים והמלאכותיים של הפנטזיה. לרגע הם מתירים לצופה להתרפק על אסתטיקה מרהיבה השואפת למקום אחר, ומיד מגלים את הפער שבין המציאות לאחירת העיניים, את שורשיה המקומיים והפרוזאיים של אשליית הטבע הנשגב, ואת עקבות יד האדם שהיתה מעורבת ביצירתה.

התצלום של **מירב הימן** נלקח מתוך סדרת צילומים המתארת את כיסופי האדם לטבע ואת הפנטזיה שהוא רוקם סביבו, ומדגישה את הטבע כמיתוס. הימן מצלמת התרחשויות מבוימות בסביבות מלאכותיות מעשה ידי אדם – אתרי בילוי ותיירות המתיימרים לספק תפאורות משכנעות של טבע.

"שחקניה" הם זרים המלוהקים באקראי דרך האינטרנט, מחופשים בהגזמה המדגישה את המתח בין חיקוי למציאות, בין אמיתי למזויף. התצלום המוצג בתערוכה צולם ב"יערנה" – גן חיות מלאכותי בלבו של מרכז מסחרי המחקה ג'ונגל טרופי. באופן אירוני, מספרת הימן, נסגר האתר שבוע לאחר הצילומים. במבט ראשון נראית התפאורה כה משכנעת עד שצינוורות הניקוז בבריכה הקטנה ועלי הפלסטיק כמעט חומקים מן העין. "ילדת הפרא השחורה" היושבת בתנוחה שלוה ואוחזת בנחש אמיתי יוצרת אשליה של הרמוניה טבעית, המתנפצת נוכח תחפושתה המוגזמת וצמחיית הפלסטיק המקיפה את הגומחה המלאכותית. גם הסביבות

בתצלומיו של **יאיר ברק**, הנראות כיער גשם שופע וטרופי, הן למעשה אשליה. ברק מטעין את הז'אנר הציורי המובהק של הטבע הדומם בווריאציה צילומית מודרנית ומעניק לו צביון מקומי, שעה שהוא מצלם גינות פרטיות בבתי מגורים בישראל. אלו גינות המצייתות בקפדנות לאופנת הגינון הטרופי, ו"מתחפשות" בתצלומיו התיאטראליים והמלוטשים ליערות עבותים. חדי העין אולי יבחינו בממטרות המבצבצות מתוך הסבך בחלק מהתצלומים, חושפות לצד נופי הפרא הקסומים את מקורות האשליה ואת התערבות האדם בניצול הקרקע.

לצד עבודות הצילום ה"מתעדות" "טבע" מעשה ידי אדם, מוצגת קבוצת עבודות פיסוליות וחומריות יותר המגלמות את עבודת היד עצמה – במקרה זה עבודת האמנות – היוצרת את אשליית הטבע. כך, משטחי הדשא השחורים והסוריאליסטיים של **נדב וייסמן** והאגם הקסום שביניהם יוצרים חיזיון שיופיו כמו נלקח מתוך אגדה, המזמין את הצופה להפליג עמו למחוזות רחוקים. אך האגם הוא לוח פרספקס על משטח צבוע, ומרבדי הדשא עשויים נייר, שנצבע, נגזר ונשר בעבודת יד עמלנית. גם צמד שוורי הבופלו של **שרון גלזברג**, שגולפו מפלסטיק שחור, נראים כאילו נלקחו מתבנית נוף אחרת או ממסע נדודים אל נופים רחוקים, אל "מקומות שבהם לא ביקרתי", כשם העבודה. אלא שגוף הפלסטיק שלהם מעוגן אל צמיג פלסטיק ישן. חומר סינטטי נושק לחומר סינטטי, שני תוצרים תעשייתיים שנמהלו זה בזה והפכו לישות אחת. תנועת המסע המדומה נעצרת ונכבלת אם הקיר, נותרת בגדר שאיפה המיוצגת על ידי תמונות נוף ישנות שאף הן מעשה ידי אדם – צילומים שצילם אביה של האמנית בשנות ה־50 – המייצגות יותר מכל מסע נוסטלגי בזמן ולא במרחב. עקבות ידיה של **אפרת קליפשטיין** ניכרים אף הם היטב בכדור הכסף הפרוע השולח

זרועות על הקרקע ומזכיר את ארכובית הגלגל, אותו צמח קוצני שבקיץ הופך לקוץ גדול ויבש המתגלגל ככדור גדול בדרכים מדבריות. קליפשטיין מעידה על עצמה שהיא גיאוגרפית של כורסה המפליגה למסעות גילוי של טבע דמויני באמצעות חומרים זמינים וביתיים, כמו רדיד האלומיניום ששימש ליצירתה של עבודה זו. היא ממשטרת את החומר הביתי והסינטטי לצרכיה, מעבדת אותו ליצירת ייצוגי טבע וצמחים, אלא שאלה נראים כאילו יצאו משליטה, צימחו שלוחות לממדים אגדתיים, כמו גוברים על החומר שממנו הם עשויים ועל יד האדם שיצרה אותם. ה"פריחה" בעבודת הווידאו של **שרה ביירלנד** מקיימת מהלך דומה של כניעה ליד האדם המכפיפה, והתגברות עליה. שורה של שקיות פלסטיק צבעוניות ופשוטות, כאלה המזהות עם אריזת ירקות ופירות מהשוק, נמחצו וכווצו ביד אדם מאגרפת. תהליך פתיחתן ושובן לצורתן המקורית נדמה, למרבה ההפתעה, לפתיחת כותרתו של פרח מנץ, כפי שהתרגלנו לראותה בתקריב ובהילוך מואץ באינספור סרטי טבע.

יצוריה המכונפים של **רותי הלבִּיץ כהן**, העשויים מגזרות נייר פרגמנט ונייר דבק, הם ציורים שהתפתחו לעבודות תלת ממדיות המתאפיינות בחומריות גולמית, גופנית כמעט. היא מכליאה בין ז'אנרים אמנותיים, בין יופי לכיעור, בין טבע לתרבות. נזילות הצבע, שכבות הנייר המודבקות ומשיכות המכחול הרחבות יוצרות עבודות הנדמות מחד לעבודות ילדים נאיביות, אך מכילות גם צד אפל ומאיים בדמות איברי אדם הקשורים אל החרקים המעופפים כמו בחבל טבור, ומעגנים אותם לקרקע. בניגוד לטכניקות הציור המסורתיות המאפיינות את ז'אנר ציור הטבע הדומם, עבודותיה של הלבִּיץ כהן פגיעות ומתכלות, ויש בהן היבט מרושל, מלוכלך וילדי. "מצע הציור הופך לחומר שממנו עשויה

העבודה", כותב אורי דסאו. "הניירות של הלבִּיץ כהן חושפים את אופן עיבודם, ובה בעת את חוסר היכולת לשלוט בחומר וכן ידניות בלתי אמצעית ואקספרסיבית, כמו לא־מתורבתת".

בניגוד לחומריות המרושלת ולמראה הרופף שמייצרת הלבִּיץ כהן, **סשה סרבר**, שהתחנך על ברכי האסכולה הריאליסטית, חותר לחיקוי מושלם של הנראה לעין. החומרים המשמשים אותו, בהם גומי, שעווה, פלסטיק וקלקר לקוחים ממדפי בתי היציקה העוסקים בשכפול, העתקה ויציקה. זרדי העץ השרופים פוסלו בקלקר – חומר קל משקל, קל לעיבוד וזול המתקשר לעבודות מלאכה חובבניות או ליצירות של ילדים. דנה גילרמן מציעה לראות בקלקר תוצר של תרבות דלות החומר העכשווית: "הדיקט התאים לתקופה צנועה בהוויה הישראלית, כפי שהקלקר מתאים היום לחברה הראוותנית, שבנויה כולה על מראית עין... תכונותיו מאפשרות ליצור אמנות גרנדיוזית: הדלות נמצאת מתחת לאפקט מרשים". סרבר מפקיע את הקלקר משימוש המקורי, אך "אינו גואל את החומר ממעמדו הנמוך" כותבת טלי תמיר. "הוא יוצר מצב ביניים, שבו מדומה הקלקר לעץ אך באופן המגלה את ההדמיה". דימויי הענפים המפוחמים שלו נתלו על קיר הגלריה בתליית רחף אלגנטית, מרוחקת, מוקפדת – "טבע דומם מתכלה המקודש על הקיר הלבן".

רווית הררי

משתתפים: שרה ביירלנד, יאיר ברק, שרון גלזברג, מירב הימן, רותי הלבִּיץ כהן, נדב וייסמן, סשה סרבר, אפרת קליפשטיין

יאיר ברק | טרופיק 2 | 2010 | הזרקת דיו על נייר | 90x100 ס"מ

יאיר ברק | טרופיק 1 | 2010 | הזרקת דיו על נייר | 90x100 ס"מ

מירב הימן | אלינור, יערנה, קניון ארנה, הרצליה, 2 | 2008 | הדפסת צבע | 95x115 ס"מ

סשה סרבר
שוריפה נורא יפה 1
2006

סשה סרבר
שוריפה נורא יפה 2
2006

התערוכה **קרח דק** מציגה מקבץ של עבודות

המקפיאות רגע שנראה כעומד על סף שינוי,

התרחשות, התפרקות או כלייה. זהו רגע שיש בו יופי

שטמונים בו רמזים או חשש להתפוגגותו, איזון עדין

העומד על סף הפרה, קסם שברירי שנראה כתלוי על

בלימה ואולי עוד מעט ייעלם.

עבודות הזכוכית השבריריות של **שחר יהלום** אכן

תלויות על בלימה. רשת דקה של חוטים, קרסים

וסיכות אוחזת בהן באוויר, מתנוודות קלות לכל

משב רוח. יופיין, השביר תרתי משמע, מזמין

להתקרב ולבחון אותן מקרוב אך גם מאיים לפצוע.

על אף שהן עשויות משאריות או מחומרי פסולת

לכאורה, הן יוצרות ישויות מכשפות המרחפות

בחלל. הזכוכית נשברת, נחתכת, מחוררת, נפרסת

ומודבקת מחדש בעבודת יד עמלנית ומתוך חישוב

מדוקדק שאינו מותיר מקום ליד המקרה. גם

העבודה "שולחן קוק" של **רימה ארסלנוב** היא תוצר

של תכנון מדוקדק ועבודה עמלנית. שעות של

עבודה סיזיפית הושקעו בסידור האבקה הלבנה על

השולחן במעין אורנמנט קישוטי אוריינטלי שדינו

נחרץ מראש, קצותיו הפרומים מעידים על קלות

התפוגגותה ועל זמניותה של העבודה.

תצלומיה של **מיכל חלבין** יפים במפגיע. בחלק

מסדרות הצילומים שהיא יוצרת היא מתעדת

דיוקנאות של אנשים בעלי איכות כמעט "אגדתית",

כפי שהיא מגדירה, רבים מהם אנשי במה בבגדי

המופע שלהם: רקדנים סלוניים, נערות גומי,

אקרובטים. ברבים מצילומיה מופיעים ילדים

בתנוחות בעלות רמיזה מינית המעוררת תחושת

חוסר נחת. צילומיה מושפעים מציורי הבארוק,

טוען אמיתי מנדלסון במאמרו "תחיית היפה: אמנים

ישראלים עכשוויים עוסקים ביופי" (2006), ומוסיף:

"לצד ההיקסמות מציורי הבארוק והעיסוק בילדות

ובמתח בין תום למיניות, יש בעבודותיה גם עיסוק

בחריגות אסתטיות ובחינה של מושגי יופי". במרכז

של התצלום ילדה-רקדנית דקה ושברירית בשמלה

מסולסלת על גבול הקיטש ומאחוריה ארבעה גברים

מושחרי פנים, ספק כורי פחם ספק חיילים, מישירים

מבט למצלמה. עדינות מבטה של הילדה והידורה של

השמלה שהוצאה מהקשרה הבימתי נראים מופרכים

על רקע החלל הקודר והגבריות המאיימת, גורמים

לנערה להיראות אולי כטרף קל, אולי כפרפר יפהפה

שמיד יפרוס כנפיים ויתעופף מן התמונה. גם **דנה**

יואלי מתכתבת עם מסורת ציורי הטבע הדומם,

וחונטת בצבע לבן סידורי פרחים בעלי יופי "קיטשי"

ובר חלוף. הגשתה סדוקטיבית, מדגישה את האלמנט

הויזואלי העשיר, אך גם סוטה מן הסדר המושלם

ביצירת קומפוזיציות "פרחוניות" שמרכיבין לא

תמיד ברורים, אך מתאחדים למקשה אחת תחת

מעטה הצבע הלבן והשלגי המכסה הכול.

דמותה החיוורת, המטושטשת, הכמעט בלתי נראית

של אליס בארץ הפלאות ברישום גדל הממדים

של **יפעת בצלאל** נראית אף היא כאילו עומדת

להתאדות מן הנייר. דמותה של אליס – נערה על סף

בגרות מינית – מוכפלת, מהוססת, נמחקת וחוזרת

על עצמה, כמו מוקפאת ברגעי ילדותה האחרונים,

רגע כניסתה אל המנהרה שממנה היא נופלת אל

עולם לא ידוע, אולי תיעלם בה לבלי שוב, אולי תצא

להרפתקה שממנה תחזור שונה. קונוטציות דומות

מעלה הנערה הבודדה המחליקה על הקרח בתצלומי

של **יאיר ברק**, תנועתה קפואה כמו הקרח שעליו

היא מחליקה. מולה שני תצלומים קטנים, מנוגדים

בקדרותם הכהה לצילום הבהיר, אולי מציעים לו

פרשנות נוספת. הצילומים לוכדים את מבטיהם של

קבוצת צופים המתבוננים בהתרחשות בלתי נראית.

טיבו של האירוע לא ידוע, וקשה לנחשו מהבעת

פניהם של הצופים. עיניהם נשואות מעלה, לעתים

בהשתאות, לעתים בחשש, מותירים את הצופה

בחששו הוא מפני הלא ידוע, מפני מה שיתגלה

בחלוף רגע ההתבוננות.

עבודת הווידאו של **הילה בן ארי** מתארת את

מאמציה של מתעמלת חסרת רגל לאזן את עצמה על

קורה. דווקא הבחירה בווידאו, ולא במדיום הצילום

שמטבעו מקפיא את הרגע, היא המכניסה מתח ואי

נוחות בסיטואציה. התנודה הקלה והתנוחה הבלתי

אפשרית עבור גוף בעל מום מותירות את הצופה

מהופנט למסך בחשש ובציפייה מורטת עצבים לרגע

הנפילה – רגע הפרת האיזון הבלתי נמנע של הגוף

חסר הגפה המתקשה לייצב את עצמו על הקורה.

בעבודת הווידאו "דרך קירות" של **אבי דבאח**

מתממש האיום שבתנודה הקלה. הסרט האניגמטי,

המתאר את המתרחש לכאורה בפנים בית בשעת

פריצתם של חיילי צה"ל דרך קירותיו בעת מבצע

צבאי בשטחים, נפתח בהקפאה של רגע פסטורלי

– חפצי נוי ביתיים על מדף, בהם זוג רקדני פורצלן

המסתובבים לאטם על גבי תיבת נגינה לצלילי

מנגינה עדינה. תנודה כמעט בלתי מורגשת, מבשרת

רעות, מאיימת על השלווה הביתית. הרעד המניע

קלות את התמונה שעל הקיר, הולך וגובר עד שהוא

פוער חור בקיר. האור הבוקע מן החור כמעט הופך

את ההרס המשתלט על הסצנה הפסטורלית לסוג

של מקור יופי נפרד, כשהטיח הלבן הממלא את

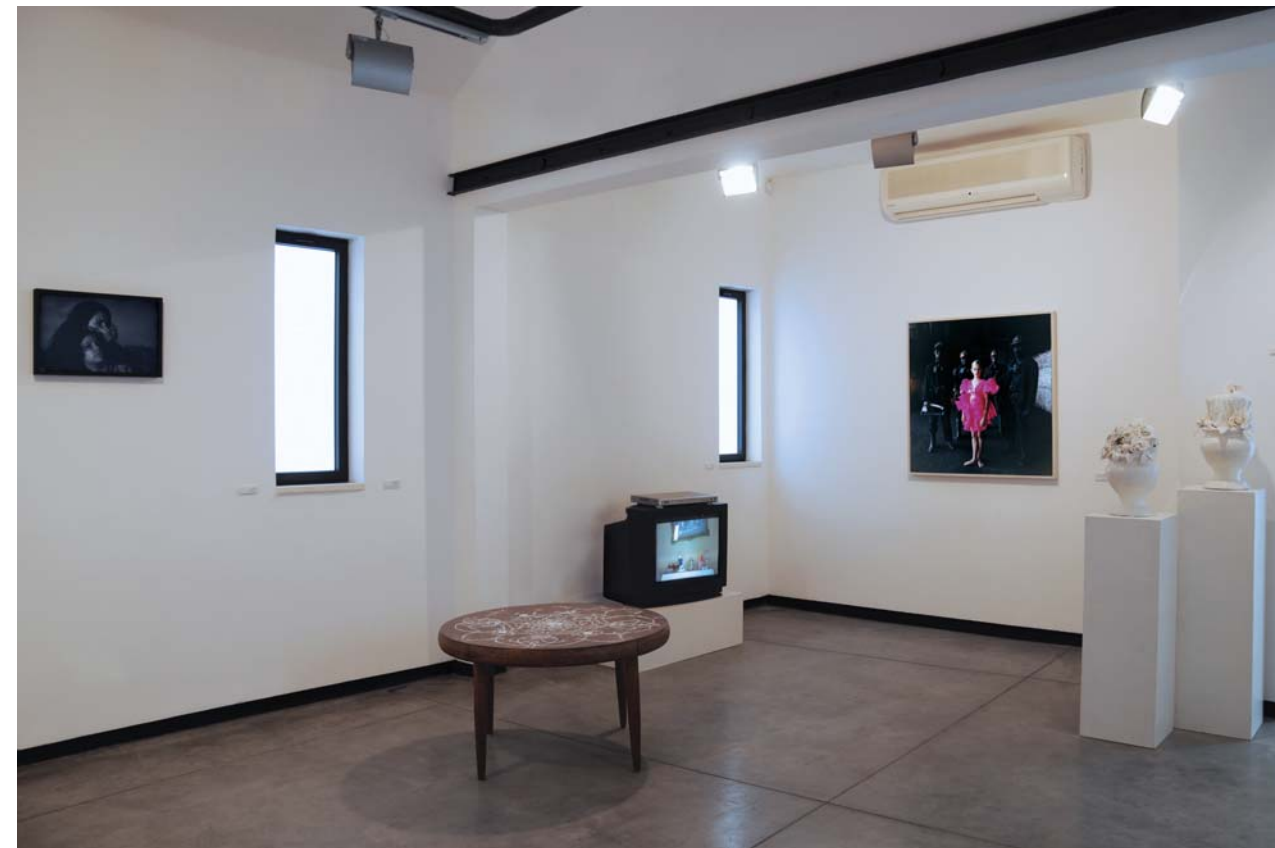
המסך נדמה לשלג מטהר.

רווית הררי

משתתפים: רימה ארסלנוב, הילה בן ארי,

יפעת בצלאל, יאיר ברק, אבי דבאח, מיכל חלבין,

שחר יהלום, דנה יואלי

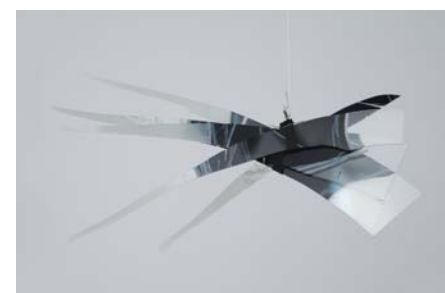
אבי דבאח | דרך קירות | 2009 | וידאו, 7 דקות

שחר יהלום
ללא כותרת
2009
זכוכית, גומי, סיכות וחוט

שחר יהלום
דגציפור
2009
זכוכית, גומי, סיכות וחוט

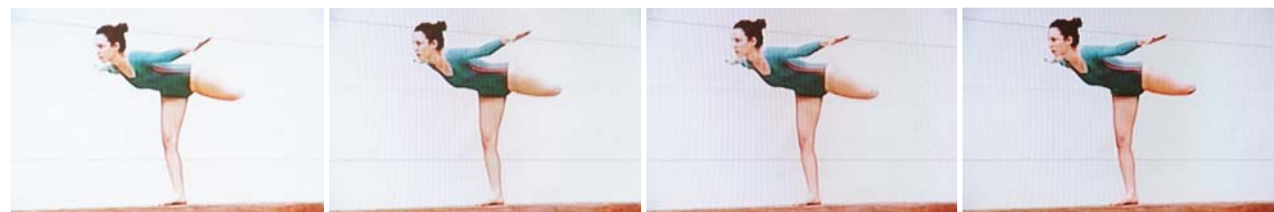

שחר יהלום
אצבעות שבורות
2009
זכוכית, גומי, סיכות וחוט

בעמוד הבא
מיכל חלבין | נטשה, אוקראינה | 2005
מתוך הסדרה "מוכר אך זר", הדפסת צבע |
90x90 ס"מ

הילה בן ארי | עמידה מאוזנת | 2008 | וידאו, 10 דקות

דנה יואלי | כלא כותרת | 2008 | טכניקה מעורבת

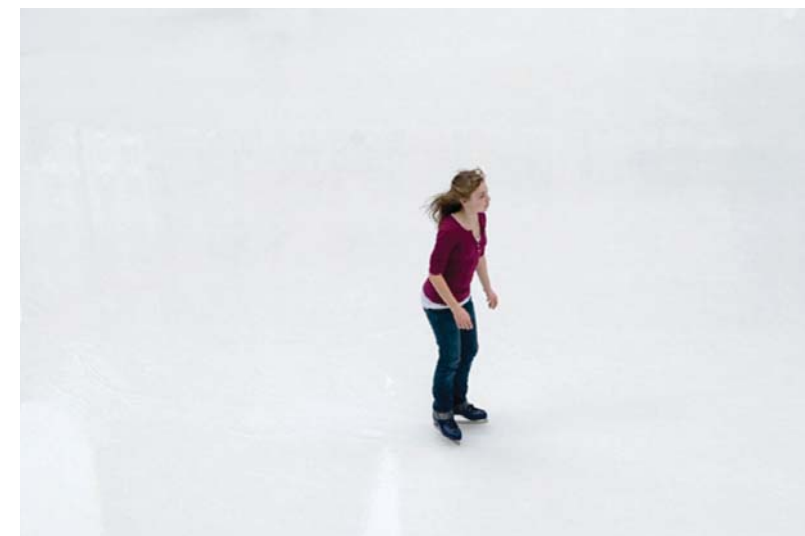

רימה ארסלנוב | שולחן קוקאין | 2010 | טכניקה מעורבת

למעלה
יאיר ברק | צופים | 2006 | הדפסת למבדה | 30x45 ס"מ
-
מימין
יאיר ברק | אבודה | 2007 | הזרקת דיו על נייר | 40x60 ס"מ

לילה לבן

WHITE NIGHT

נובמבר 2010

November 2010

בתרבויות רבות הפך היום הקצר ביותר בשנה ליום חג, כשהמכנה המשותף לחגיגות הוא הניסיון להאיר את החושך שהולך ונוגס בשעות האור. כך התפתח, בין היתר, חג החנוכה על השאיפה "חושך לגרש". התערוכה **לילה לבן**, המתקיימת בעיתוי זה, באה לחקור את היחסים המורכבים בין אור לחושך ובין לילה ליום. העבודות בתערוכה משתמשות באור כחומר. חלקן עוסקות בקסם המהפנט, החמקמק, שיוצרים מקורות אור באפלה; אחדות אינן מתמסרות לפיתוי, מנסות לחשוף את המנגנון היוצר את הקסם ואת איכותו המתעתעת והזמנית, לעתים מעשה ידי אדם; ואילו אחרות מנסות להאיר את החשכה או את החיים הסמויים מן העין המתקיימים בה, להושיט קרן אור מסייעת או להפוך לילה ליום.

עבודותיהם של **עדי דולזה** ושל **עדי שמעוני** הניצבות זו כנגד זו עוסקות ביופי הממגנט הבוקע מגופי אור בחשכת הלילה או ממשחקי אור וצל ביום; הראשון יוצר שמי לילה דוממים זרועי כוכבים, השני מצלם משחקי אור וצל בצמרתו של עץ שוקק ציפורים בצהרי היום. דולזה מייצר אובייקט מדויק ומלוטש המבוסס על מערכת שיטתית של נוסחאות וחוקים. חישובים מדויקים של מרחקים, מערכי קווים וכתמים וכמויות אור מהווים בסיס לעבודה, כמו מתחקים אחר החוקיות המניעה את גרמי השמיים. שכבה אחר שכבה הוא בורא גלקסיה משלו שאין בה מקום ליד המקרה: מערך מנורות ניאון שתוכנן היטב, ושני לוחות פרספקס מושחרים שהוא טווה בהם מארג צפוף של קווים וכתמים על פי גריד ממשטר ומוגדר מראש, המפתים ולוכדים את הצופה כרשת קורים. גם שמעוני יוצר פיתוי בדמות הקרנה מחזורית של סרט וידאו על קיר נצנצים. צמרת עץ רוחשת ציפורים מציצות מוקרנת על המשטח הנוצץ המשתלב עם קרני השמש החודרות מבעד לענפים ומעניק להן נפח וגוף. מחיאת כף בודדת הנשמעת

כירייה מפרה את השלווה. הציוצים דוממים באחת, וחוזרים לחיים לאחר רגע. היד השולטת ביצירת הקסם בעבודתו של דולזה, הופכת אצל שמעוני לגורם לא צפוי היוצר הפרעה בתמונה הפסטורלית, כמו נשימה שנעתקת לרגע וחוזרת לסידרה.

ציוצי הבוקר של שמעוני נמהלים בקולות הלילה העירוני העולים מעבודת הווידאו של **יואב שמואלי**. זה עוסק בחיים הרוחשים בעליזות בצמרת העץ, וזה בחיים המתנהלים בדממה בין השיחים על הקרקע. את הסרט "תום" צילם שמואלי במהלך עשרה לילות ארוכים בגן העצמאות בתל-אביב, מקום בעל היסטוריה מינית והומוסקסואלית מפורשת ובעל הקשרים ביוגרפים עבור שמואלי, שבנעוריו הרבה לשוטט בו בלילות. הסרט, העוקב אחר מעלליהם של קיפודים בלילה, נדמה בתחילה לסרט טבע תמים ואף מעורר חיוך, אך הידיעה כי צולם בסבך הצמחייה בגן העצמאות טוענת אותו במשמעויות נוספות. עבור שמואלי הגן הוא מקום הקשור בחוויה של אין-בית, מקום המסמן קיום בשוליים, תחושת תלישות וחיפוש מתמיד, מפלטם של משוטטים אובססיביים בלילות אורבאניים טעוני מיניות. ההתחקות אחר החיה הלילית המעט משונה –

חמודה אך מרתיעה, דוקרנית וכגיעה, עוטת שריון מחטים אך גם משעשעת ומכמירת לב, מתרחקת מבני האדם אך מופיעה בסיפורי ילדים – מסמנת כי בגן הנמצא בשולי העיר, מקום שוטטותם הלילית של אנשי השוליים, מתקיימת שוטטות לילית נוספת, שולית אף יותר; חיים שלמים המתנהלים בתוך מציאות של עלטה וחרש, נחבאים מן העין האנושית, מתנהלים בתוך מנעד רחב של התנהגויות המשקפות חרדה – מהתקפדות ועמידה קפואה על המשמר ועד מנוסה מבוהלת ומפתיעה בזריזותה. גם מצלמתה של **טליה קינן** יוצאת לשיטוט לילי איטי בסרט הנקרא "בוקר", הפעם כשהיא במצב של

נגטיב. הפעולה הטכנית הפשוטה, שעשוע של צלמים מתחילים, מגויסת ליצירת רישום וידאו אניגמטי, מהפנט, כמעט מופשט, שבו נצבעת העלטה בלבן ונקודות האור בשחור, והלילה הנפרש לעיני הצופים כיריעה אינסופית של כתמים וצורות כמו הופך ליום. באופן דומה הופכות עבודותיו של **ניר אדוני** את היחסים בין אור וצל. אדוני משתמש באור כחומר לכל דבר בבניית דימויו, המבוססים לרוב על הכלאה בין חלקי מבנים שונים וחלקי נופים אורבאניים ומתועשים. הוא יוצר מגזרות הנראות כצלליות שחורות של מבנים או אזורי ספר מוזרים, אך מנכיח את הצל החמקמק והופך אותו לאובייקט חומרי בחלל. זהו אובייקט עצמאי המקיים יחסים דואליים עם האור: האור אינו מוטל עליו אלא בוקע מאחוריו, כאילו יוצר הצל את האור ולא להיפך. הדימוי אינו תלוי באור המוטל עליו כדי להתקיים כמו הצל, אך לא יתקיים ללא האור הבוקע מאחוריו, אור מוחלש של שעת דמדומים, ספק זריחה ספק שקיעה.

ליאת לבני מרבה לעסוק בעבודותיה במגדלורים כמונומנטים נוסטלגיים והירואיים. היא מוקסמת מתפקידם המסורתי לסייע לספינות המתקרבות אל החוף בלילה לנווט את דרכן בחושך, אך בעבודתה זו מפשיטה את המונומנט ההיסטורי המזדקר למרחוק מהילתו ההירואית, מקטינה אותו והופכת אותו לאובייקט שברירי ועדין שפרטי פרטיו נגלים רק מקרוב. המגדל שנועד לעמוד איתן בתנאי מזג האוויר הקשים של החוף מפוסל בקפדנות מנייר ומחומרים מתכלים, ומקור האור המושיע נחשף בקוצר ידו לסייע. **פלג דישון** עוסק אף הוא בבנייה ובפירוק של מיתוסים הקשורים באור, דרך חשיפת המנגנון המייצר את אשליית הקסם הקולנועי. הוא מדפיס על נייר דימוי של פיצוץ מתוך סרט קולנוע, מדביק אותו על טפט שקוף ומגרד את צדו החשוף של הנייר עד לשחיקתו המוחלטת,

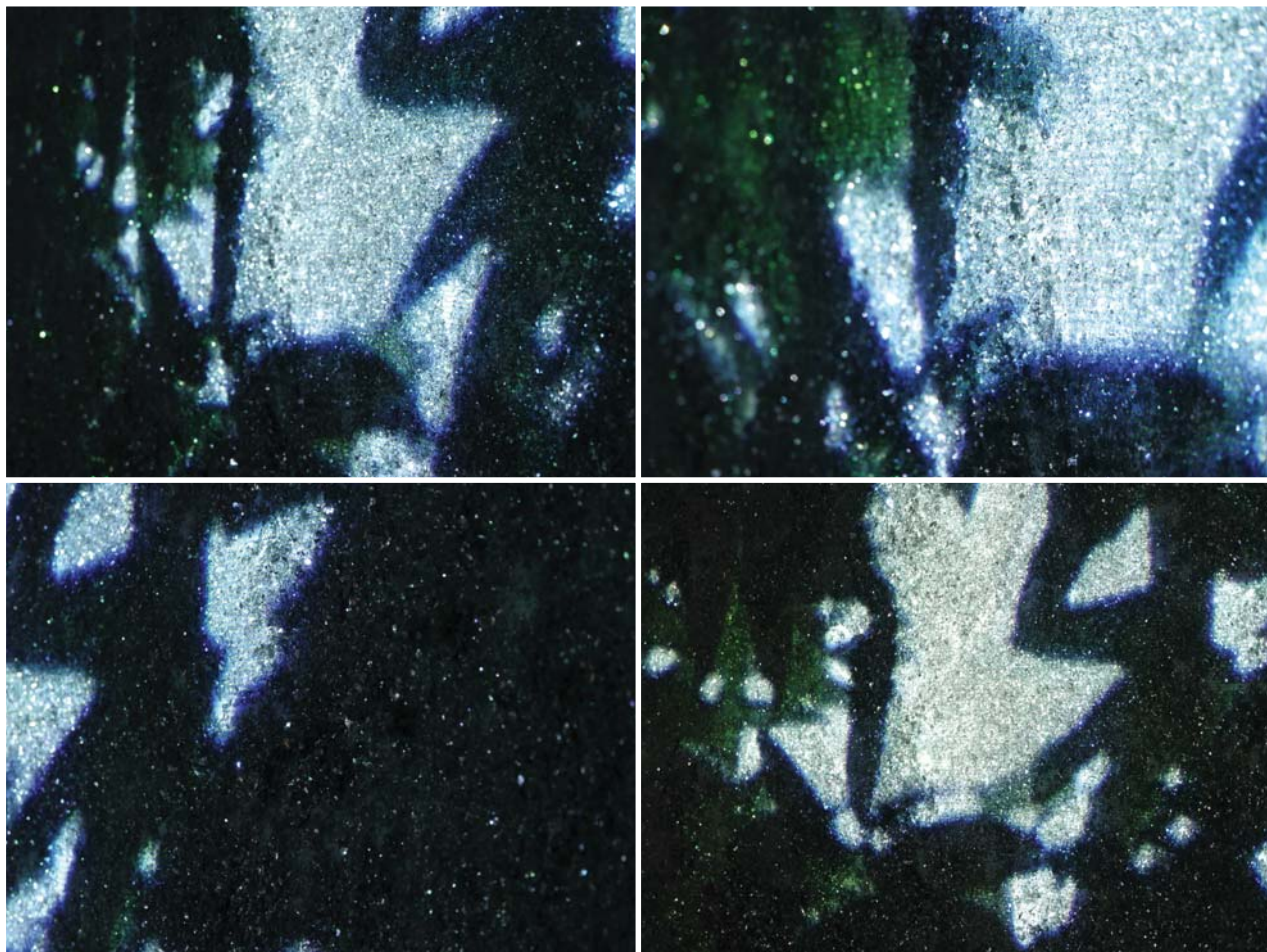
מותיר רק את חלקיקי הצבע שנצמדו לדבק הטפט ובכך כולא את הדימוי בין שני עולמות – העולם ממנו נתלש זהה שאליו סופח. את הדימוי המקולף הוא מציג מעל גוף תאורה המבצע פעולת חשיפה כפולה: הוא חושף הן את שקיפותו של החומר שעליו מוטבע הדימוי והן את מנגנון ההפעלה המייצר את האור, המוסתר בדרך כלל בתוך תיבת תאורה סגורה. בכך הוא משתמש באור מצד אחד ובפעולת ההעתקה וההעברה של הדימוי מצד שני כדי לנסח אמירה על מהותו החמקמקה של הקסם הקולנועי, המושתת אף הוא על שעתוק ושיחזור המציאות באמצעות אור.

מיעוט האור בתצוגה והעובדה שמקור האור הקיים הוא בעבודות עצמן, יוצרים אינטראקציה עדינה בין העבודות. תאורת לילה פולשת אל תאורת יום, ציוצי בוקר נמהלים ברחשי לילה, אלומות אור משתקפות בלוח מושחר של שמיים זרועי כוכבים. אור וחושך נפגשים.

רווית הררי

משתתפים: טליה קינן, יואב שמואלי, ליאת לבני, ניר אדוני, עדי דולזה, עדי שמעוני, פלג דישון

עדי שמעוני | עץ של ציפורים | וידאו, 3:42 דקות הקרנה בלופ על מצע של נצנצים

יואב שמואלי | תוס' | 2005-2007 | וידאו, 28 דקות

ניר אדוני
ללא כותרת
2010
מתכת בחיתוך לייזר, תאורת לד

ניר אדוני
ללא כותרת
2008
קרטון בחיתוך לייזר, תאורת לד

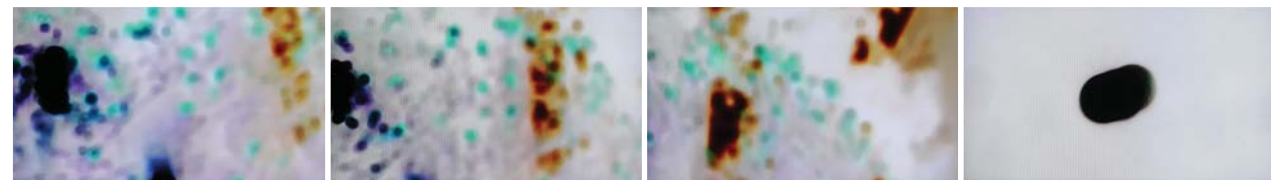

פלאג דיזשון | Untitled - Uncovered | 2010 | נייר מחורד על PVC

ליאת לבני | ללא כותרת | 2010 | כוסות נייר ואור

טליה קינן | בוקר | 2002 | וידאו, 8 דקות

עדי דולזה | קליידו סטאר | 2010 | הדפס משי על פרספקס ונורות פלורסנט